MADEN SEKTÖR GÖRÜNÜMÜ

2013 yılında 151,7 milyar USD olarak gerçekleşen ülkemiz toplam ihracatından %3,3 pay alan madencilik sektörü ihracatı, bir önceki yıla göre %20,6 artışla 5,04 milyar USD olarak gerçekleşmiştir. Böylece madencilik sektörü, 2013 yılı hedefi olarak öngörülen 4,5 milyar USD'nin yaklaşık 500 milyon USD üzerinde gerçekleşmiştir. Sektörümüzün 2014 ihracat hedefi 5,6 milyar USD olarak öngörülmüştür.

Tablo 1: Türkiye İhracatı İle Maden İhracatının Karşılaştırılması

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Toplam İhracat (x 1.000 $)	85.774.644	105.964.665	132.027.195	102.142.612	113.685.989	134.571.338	151.860.846	151.707.002
Maden İhracatı (x 1.000 $)	2.080.486	2.715.825	3.241.019	2.508.609	3.655.300	3.876.465	4.181.381	5.042.322
Maden İhracatının Toplam İhracatta Payı (%)	2,4	2,5	2,4	2,4	3,2	2,9	2,8	3,3

Kaynak: TİM

2013 yılında maden sektörü ihracatı ay bazında incelendiğinde tablo şu şekilde olmaktadır.

Grafik 1: 2013 Yılı Maden İhracatı Aylara Göre Dağılımı(USD)

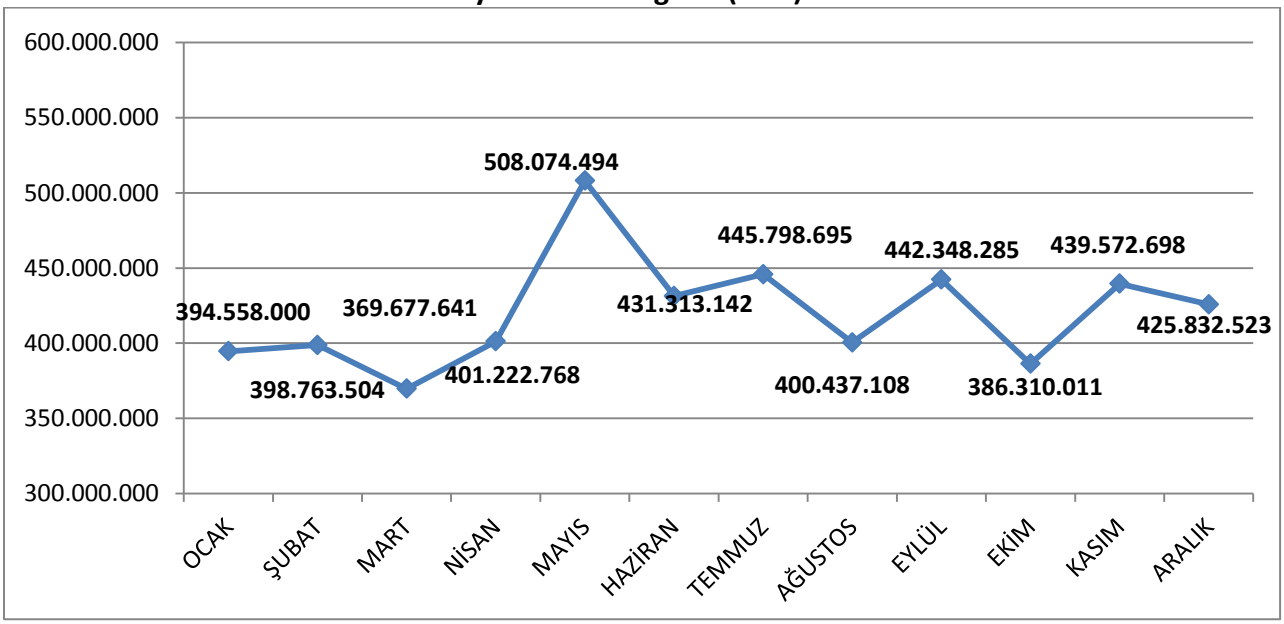

Kaynak: İMMİB

2013 yılında en fazla ihraç edilen maden ürün grupları arasında Doğal Taşlar 8,4 milyon ton ve 2,22 milyar dolarla ilk sırada yer alırken, bu ürün grubunu, 5,3 milyon ton ve 1,77 milyar dolar ile Metalik Cevherler, 8,3 milyon ton ve 800 milyon dolarla Endüstriyel Mineraller, 141 bin ton ve 241 milyon dolarla Ferro Alyajlar ile diğer ürünlerin ihracatı takip etmektedir.

Grafik 2: 2013 Yılı Maden İhracatımızın Mal Gruplarına Göre Dağılımı(%)

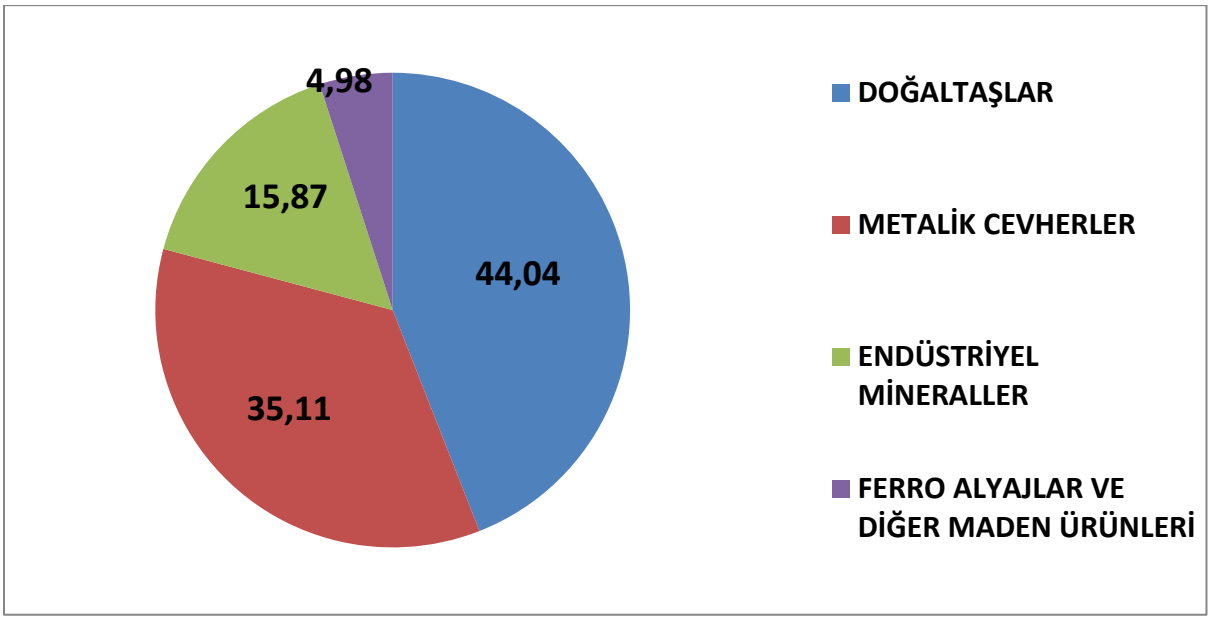

Kaynak: İMMİB

Bu dönemde, Mermer-traverten ham, kabaca yontulmuş veya blok mal grubu 5,68 milyon ton ve 1,12 milyar dolarla 2013 yılında toplam maden ihracatımız içinde en fazla ihraç edilen ürün olurken, işlenmiş mermer 1,57 milyon ton ve 761,5 milyon dolarla ikinci, Bakır Cevherleri 428,8 bin ton ve 508,7 milyon dolarla üçüncü, Krom Cevherleri 2,02 milyon ton ve 450,3 milyon dolarla dördüncü, İşlenmiş Traverten 494,9 bin ton ve 261,2 milyon dolarla beşinci ve Çinko Cevherleri 390 bin ton ve 202,2 milyon dolarla altıncı sırada yer almıştır.

Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Tayvan, Güney Kore gibi ülkelerin yer aldığı Diğer Asya ülkeleri 2,75 milyar dolarla 2013 yılında maden ihracatımızın en fazla yapıldığı ülke grupları arasında ilk sırada yer alırken, bu ülkelere yönelik ihracatımızda 2012 yılının eş dönemine göre değerde %29,7 oranında bir artış kaydedilmiştir.

Avrupa Birliği ülkeleri 890,8 milyon dolarla ikinci (%11,36 artış), Kuzey Amerika ülkeleri 441,6 milyon dolarla üçüncü (%17,3 artış), Yakın Orta Doğu Asya 428,3 milyon dolarla (%10,49 artış) dördüncü, Diğer Avrupa ülkeleri 277,6 milyon dolarla (%4,07 artış) beşinci sırada yer almışlardır.

2013 yılında sektör ihracatının gerçekleştirildiği önemli ülkeler arasında, Çin Halk Cumhuriyeti (ÇHC) 2,46 milyar dolarla ilk sırada yer alırken, bu ülkeye olan ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine oranla %35,69 oranında artış kaydedilmiştir.

ÇHC'yi sırasıyla, 386,6 milyon dolarla ABD (%17,51 artış), 136,4 milyon dolarla Irak (%14,47 artış), 124,8 milyon dolarla Belçika (%5,65 artış) ve 122,7 milyon dolarla İtalya (%0,45 artış) takip etmiştir.

Grafik 3: 2013 Yılı Maden İhracatımızda İlk 10 Ülke(%)

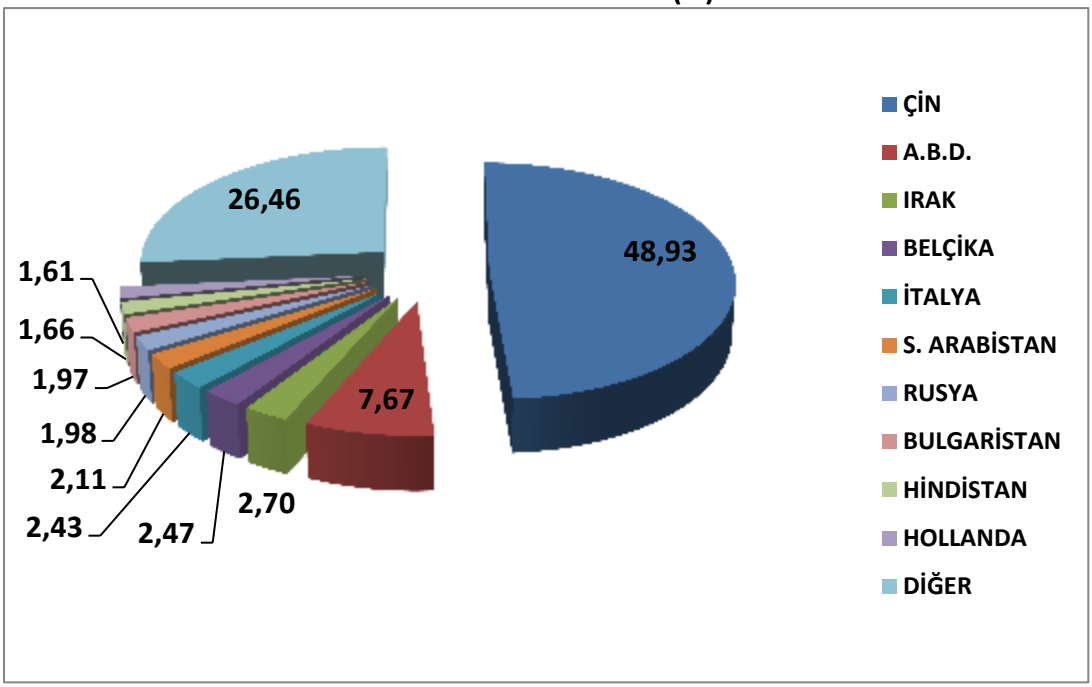

Kaynak: İMMİB

DOĞALTAŞLAR

2013 yılında Doğal taş ihracatımız 2012 yılına göre miktarda %6,9 değerde de %17,02 oranında artışlar kaydederek, 8,4 milyon ton karşılığı 2,225 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aşağıda bulunan grafikte, son 10 yılda gerçekleşen doğal taş ihracatımız gösterilmektedir.

Grafik 4: 2004-2013 Yılları Doğal Taş İhracatı(Milyon USD)

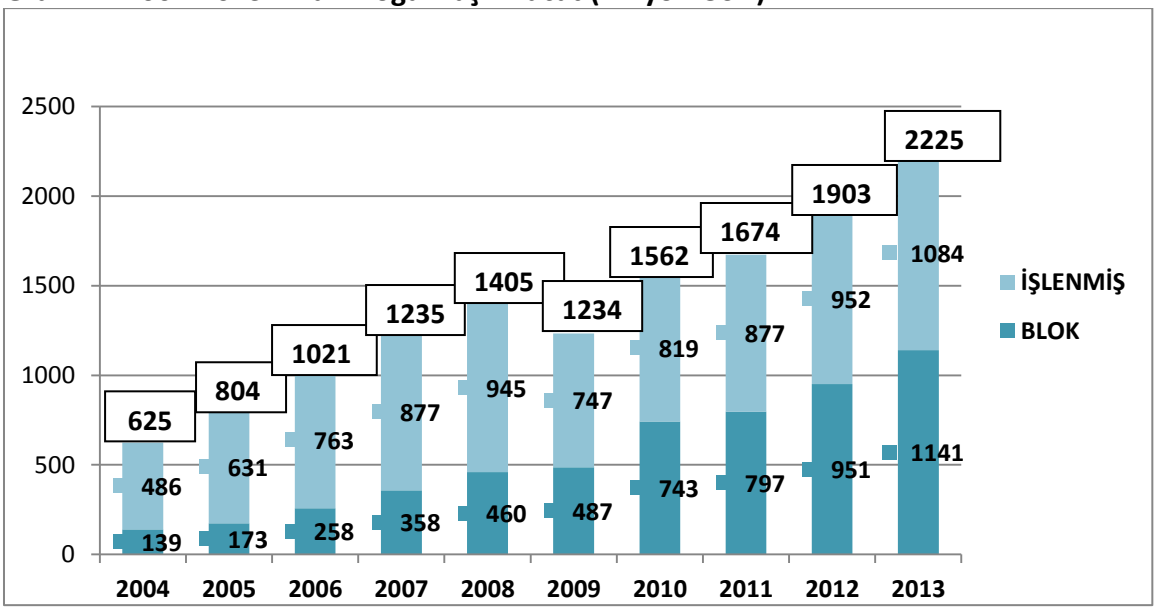

Kaynak: İMMİB

Dünya doğal taş ticareti potansiyelinin büyük bir kısmını oluşturan işlenmiş ürünler 2013 yılında, doğal taş ihracatımızdan yaklaşık %48,7 pay alırken, ham, kabaca yontulmuş veya blok ürünler ise %51,3 pay almıştır.

Grafik 5: 2013 Yılı Doğal Taş İhracatının Ürün Gruplarına Göre Dağılımı(%)

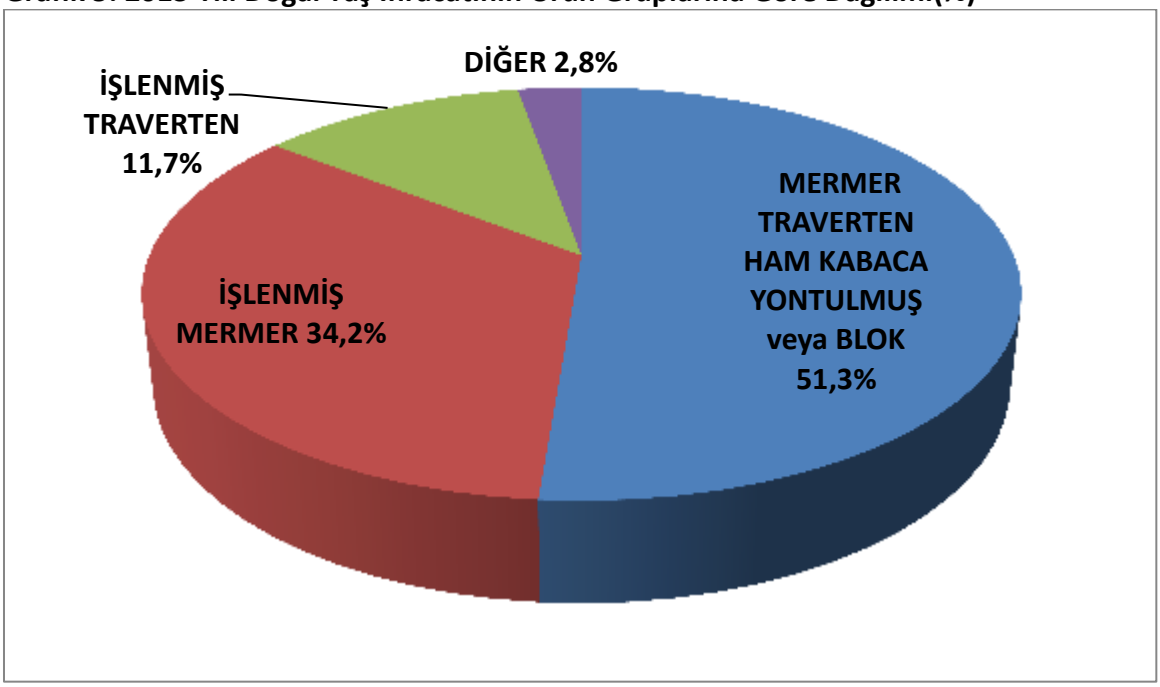

Kaynak: İMMİB

Söz konusu dönemde, Doğal taş ihracatının yapıldığı ülkelerin başında 981,8 milyon dolarla Ç.H.C. gelmektedir. Bu ülkeye olan ihracatımızda bir önceki yılın aynı dönemine oranla %25,53 oranında artış kaydedilmiştir.

Ç.H.C.'yi sırasıyla, 298,1 milyon dolarla ABD, 114,9 milyon dolarla Irak, 94,9 milyon dolarla Suudi Arabistan ve 46,3 milyon dolarla Hindistan izlemektedir.

Grafik 6: 2013 Yılında Doğal Taş İhracatında İlk 10 Ülke (%)

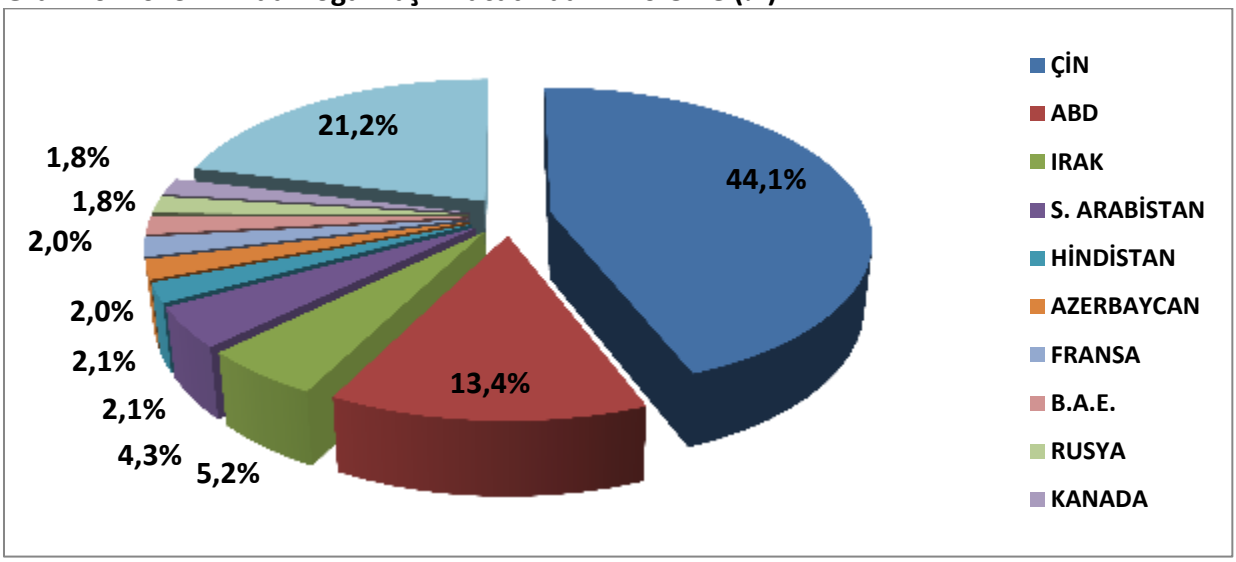

Kaynak: İMMİB

Tablo 2: 2013 Yılı Doğal Taş İhracatında İlk 10 Ülke

	2012		2013		% DEĞİŞİM	
ÜLKE	**MİKTAR(KG)**	**DEĞER(USD)**	**MİKTAR(KG)**	**DEĞER(USD)**	**MİKTAR**	**DEĞER**
ÇİN	4.170.108.721	782.194.340	4.868.096.106	981.879.516	16,74	25,53
A.B.D.	449.472.020	252.106.708	512.683.628	298.101.292	14,06	18,24
IRAK	359.667.328	100.820.742	420.827.221	114.942.156	17,00	14,01
S.ARABİSTAN	227.153.166	86.670.576	227.263.904	94.980.814	0,05	9,59
HİNDİSTAN	179.397.239	50.523.050	159.369.328	46.372.486	-11,16	-8,22
AZERBAYCAN	37.669.496	26.713.428	48.130.635	45.781.048	27,77	71,38
FRANSA	83.785.689	42.077.045	90.925.360	45.439.262	8,52	7,99
B.A.E.	66.407.303	41.769.452	73.392.658	44.861.017	10,52	7,40
RUSYA	514.701.929	29.176.463	515.121.703	41.162.419	0,08	41,08
KANADA	43.033.406	36.649.773	44.478.963	40.528.748	3,36	10,58
DİĞER	1.763.393.322	452.724.325	1.481.078.326	470.986.846	19,04	-3,67
TOPLAM	7.894.789.620	1.901.425.899	8.441.367.831	2.225.035.604	6,92	17,02

Kaynak: İMMİB

ÜRÜN BAZINDA İNCELEME

- **DOĞAL TAŞ**

Sektör ihracatı içerisinde 2013 yılında %50,47 ile en büyük payı alan Mermer-traverten ham, kabaca yontulmuş veya blok ihracatı, bir önceki yılın aynı dönemine göre miktarda %9,81, değerde de %21,26 oranında artış göstererek, 5,68 milyon ton karşılığı 1,12 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Mermer-traverten ham, kabaca yontulmuş veya blok ihracatının en fazla yapıldığı ülkeler arasında ÇHC 978,8 milyon dolarla (%25,94 artış) ilk sırada yer almış, bu ülkeyi 42,4 milyon dolarla Hindistan (%9,29 düşüş) ve 20 milyon dolarla Tayvan (%10,35 düşüş) takip etmiştir.

Söz konusu dönemde, %34,22'lik payı ile sektör ihracatı içerisinde ikinci büyük grubu oluşturan İşlenmiş mermer ihracatı ise miktarda %10,54 değerde %11,1 artış göstererek 1,57 milyon ton karşılığı 761,5 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Bu ürün grubunda ihracat sıralamasında ABD birinci (168,5 milyon dolar, %10,67 artış), Irak ikinci (105,6 milyon dolar, %13,44 artış) ve Suudi Arabistan üçüncü (89,4 milyon dolar, %13,03 artış) olarak yer almaktadır.

İşlenmiş Traverten ihracatımız 2013 yılında, 494,9 bin ton karşılığı 261,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu ürün ihracatında bir önceki yıl aynı dönemine göre, miktarda %19,8 ve değerde %20,16 oranında artış kaydedilmiştir. 120,9 milyon dolarla bu ürün grubunun en önemli pazarı durumundaki Amerika Birleşik Devletleri ithalatını, miktarda %24,34, değerde de %26,93 oranında arttırmıştır. Söz konusu ülkeyi 29,4 milyon dolarla Fransa ve 15,2 milyon dolarla İngiltere takip etmektedir.

2013 yılında ihracatı yapılan diğer önemli doğal taş ürün grupları İnşaata Elverişli Diğer İşlenmiş Taşlar ile İşlenmiş Granit olmuştur.

- **BAKIR CEVHERİ**

Bakır Cevheri ihracatımız, 2013 yılında 2012 yılının aynı dönemine oranla miktarda %21,41 değerde ise %10,89 oranında artış göstererek, 428,8 bin ton karşılığı 508,7 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Bakır Cevheri ihracatımızda ÇHC 400,1 milyon dolarla (%44,28 artış) ilk sırada yer alırken, bu ülkenin ardından 82,3 milyon dolarla Bulgaristan (%267,95 artış) ve 11,9 milyon dolarla İsveç (%74,49 düşüş) gelmektedir.

Grafik 7: Son 5 Yıllık Bakır İhracatımız(Milyon USD)

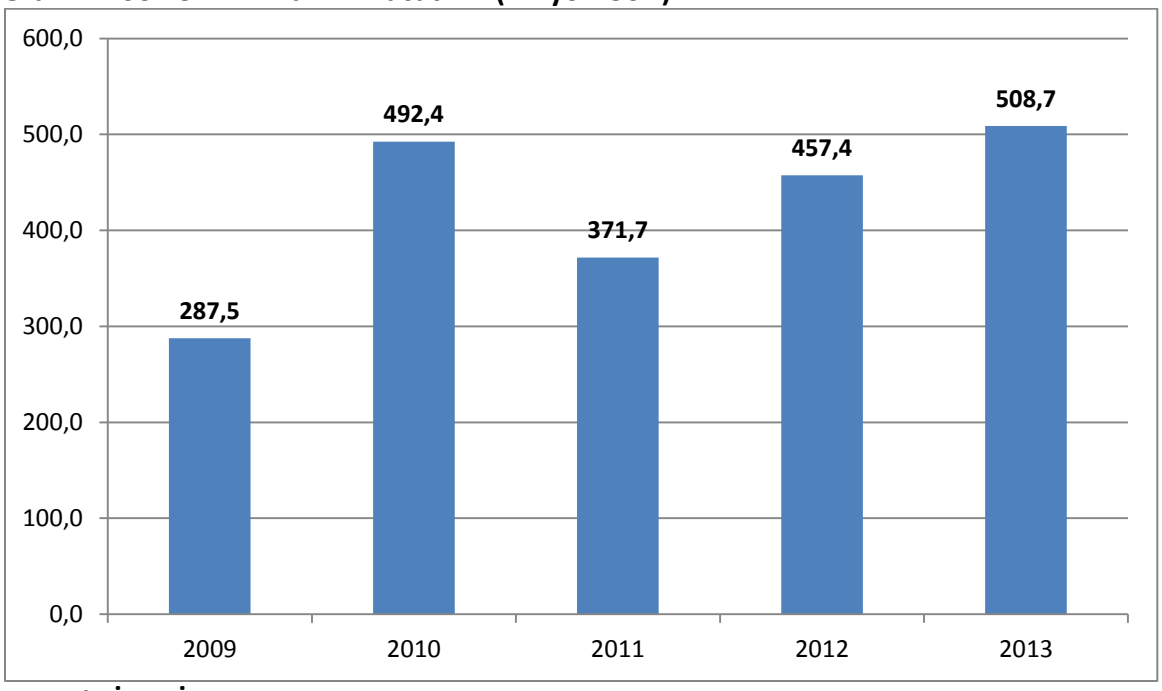

Kaynak: İMMİB

KROM CEVHERİ

2013 yılında Krom Cevheri ihracatımız bir önceki yılın aynı dönemine göre miktarda %4,78 düşüşe rağmen, değerde %7,55 oranında artış ile 2,02 milyon ton karşılığı, 450,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Krom Cevheri ihracatımızda en büyük paya sahip olan Çin Halk Cumhuriyeti'ne yapılan ihracatımız miktarda %3,62 değerde de %16,11 oranında artarak 1.88 milyon ton karşılığı 419,3 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Krom cevheri ihracatımızda diğer önemli ülkeler sırasıyla İsveç, Belçika ve Ukrayna'dır.

Grafik 8: Son 5 Yıllık Krom İhracatımız(Milyon USD)

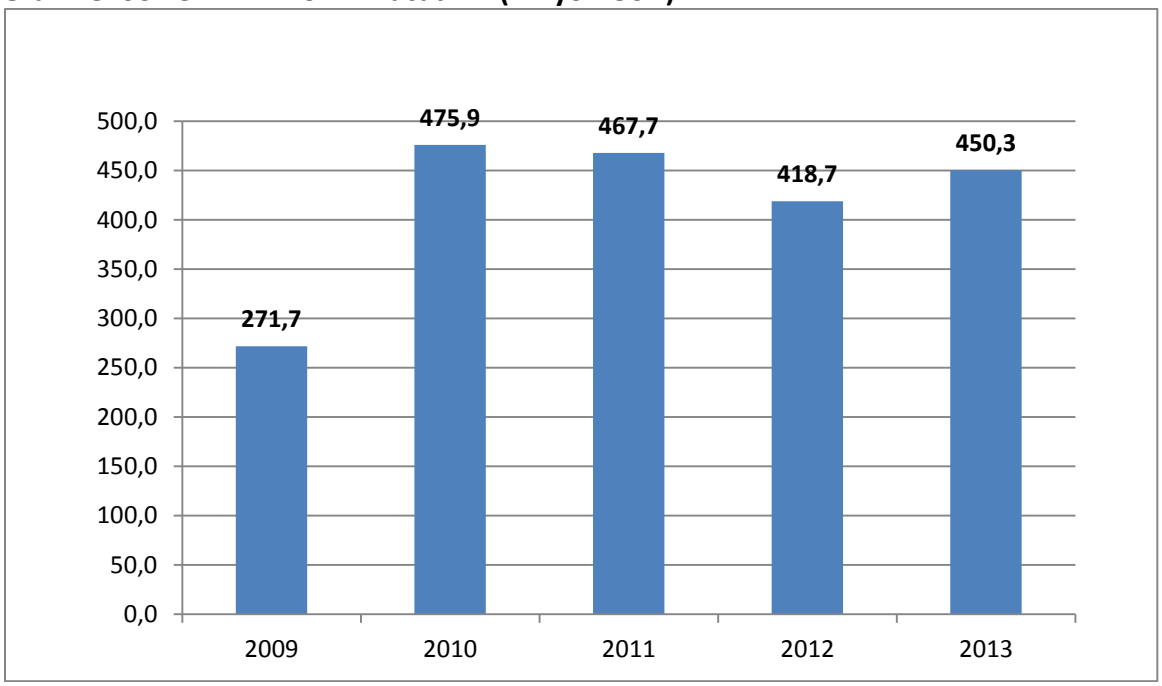

Kaynak: İMMİB

ÇİNKO CEVHERİ

2013 yılında Çinko Cevheri ihracatımız, bir önceki yılın aynı dönemine göre miktarda %0,39 oranında azalış ve değerde %6,55 oranında artışla, 390 bin ton karşılığı 202,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Çinko Cevheri ihracatımızda Belçika 90,2 milyon dolarla (%31,79 artış) ilk sırada yer alırken, bu ülkenin ardından 46,7 milyon dolarla (%23,45 azalış) ÇHC ve 10,5 milyon dolarla (%213,05 artış) İspanya gelmektedir.

Grafik 9: Son 5 Yıllık Çinko İhracatımız(Milyon USD)

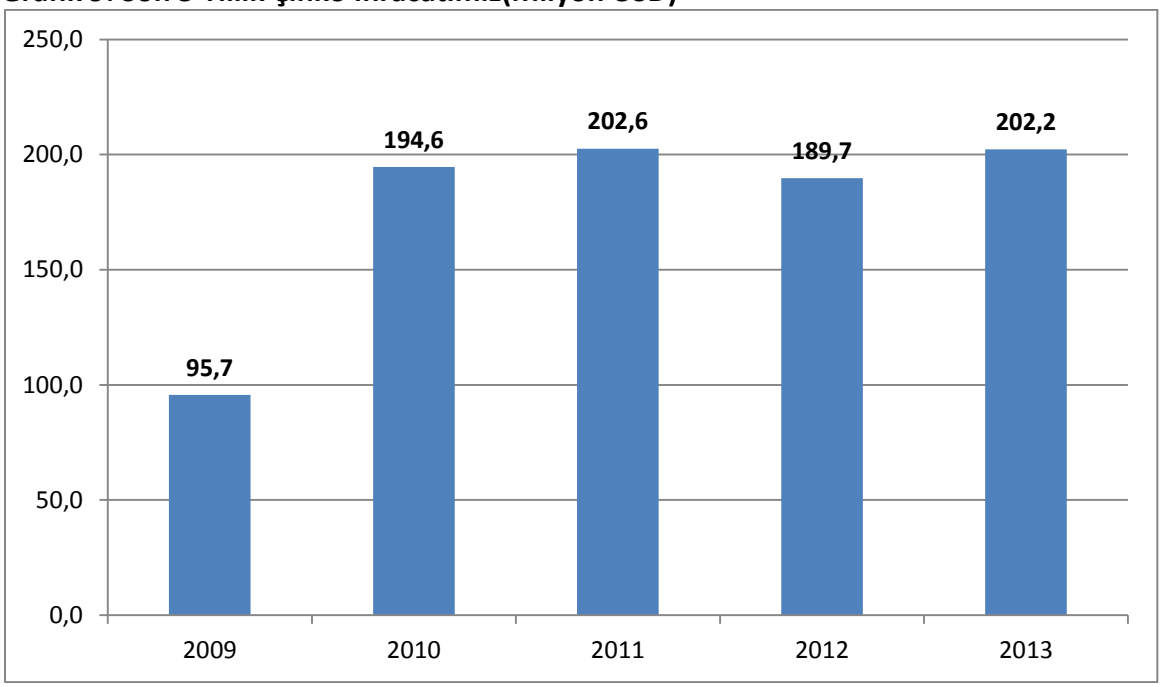

Kaynak: İMMİB

TABİİ BORATLAR ve KONSANTRELERİ

Tabii Boratlar ve Konsantreleri ihracatımız, 2013 yılında 2011 yılına oranla miktarda %25,44 değerde de %28,78 oranında artarak 734,6 bin ton karşılığı 235,9 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Çin Halk Cumhuriyeti, 108,7 milyon dolarla (%38,69 artış) ilk sırada, Amerika Birleşik Devletleri 31,3 milyon dolarla ikinci (%44,96 artış), Tayvan 18,1 milyon dolarla (%2,52 düşüş) üçüncü sırada yer almışlardır.

Grafik 10: Son 5 Yıllık Tabii Boratlar ve Konsantreleri İhracatımız(Milyon USD)

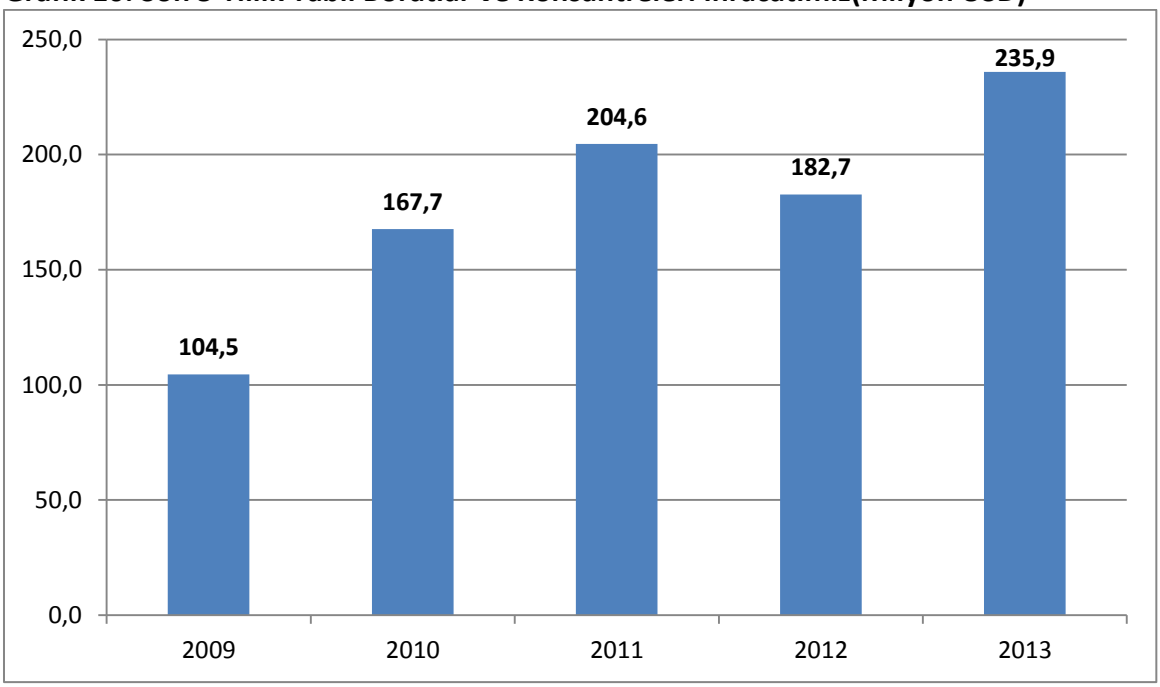

Kaynak: İMMİB

KURŞUN CEVHERLERİ

Kurşun Cevheri ihracatımız, 2013 yılında bir önceki yılın aynı dönemine göre miktarda %34,41, değerde ise %45,31 oranında artış kaydederek, 127,7 bin ton karşılığı 200,6 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün en önemli pazarı durumundaki ÇHC'ye 152 milyon dolar (%47,75 artış), Fas'a 18,4 milyon dolar (%100 artış) ve Almanya'ya 7,9 milyon dolar (%178,67 artış) ihracat gerçekleşmiştir.

Grafik 11: Son 5 Yıllık Kurşun İhracatımız(Milyon USD)

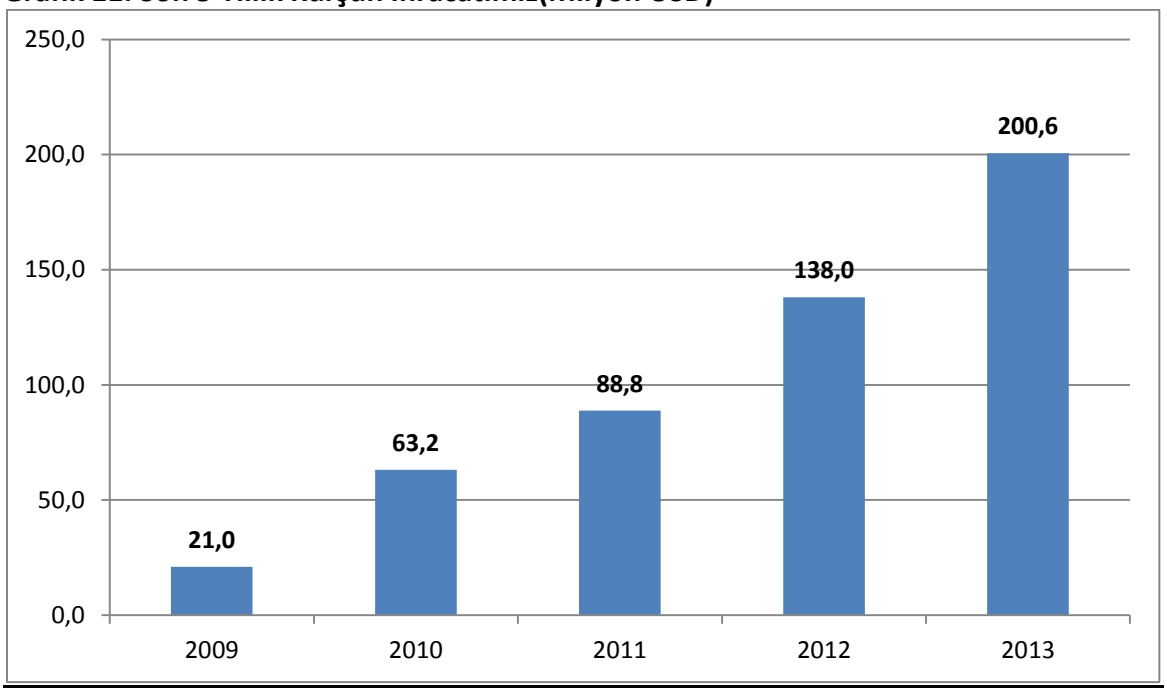

Kaynak: İMMİB

FELDSPAT

Feldspat ihracatımız, 2013 yılında 4,09 milyon ton karşılığı 143,2 milyon dolar seviyesinde gerçekleşerek, 2012 yılına göre miktarda %0,46 değerde de %6,35 oranında artış göstermiştir.

İtalya, değerde %8,71 artış ile 57,8 milyon dolar ile 2013 yılında Feldspat ihracatı gerçekleştirdiğimiz en önemli ülke olurken, İspanya'ya 23,3 milyon dolar (%21,5 artış), Rusya Federasyonu'na 14,1 milyon dolar değerinde feldspat ihracatı yapılmıştır.

Grafik 12: Son 5 Yıllık Feldspat İhracatımız(Milyon USD)

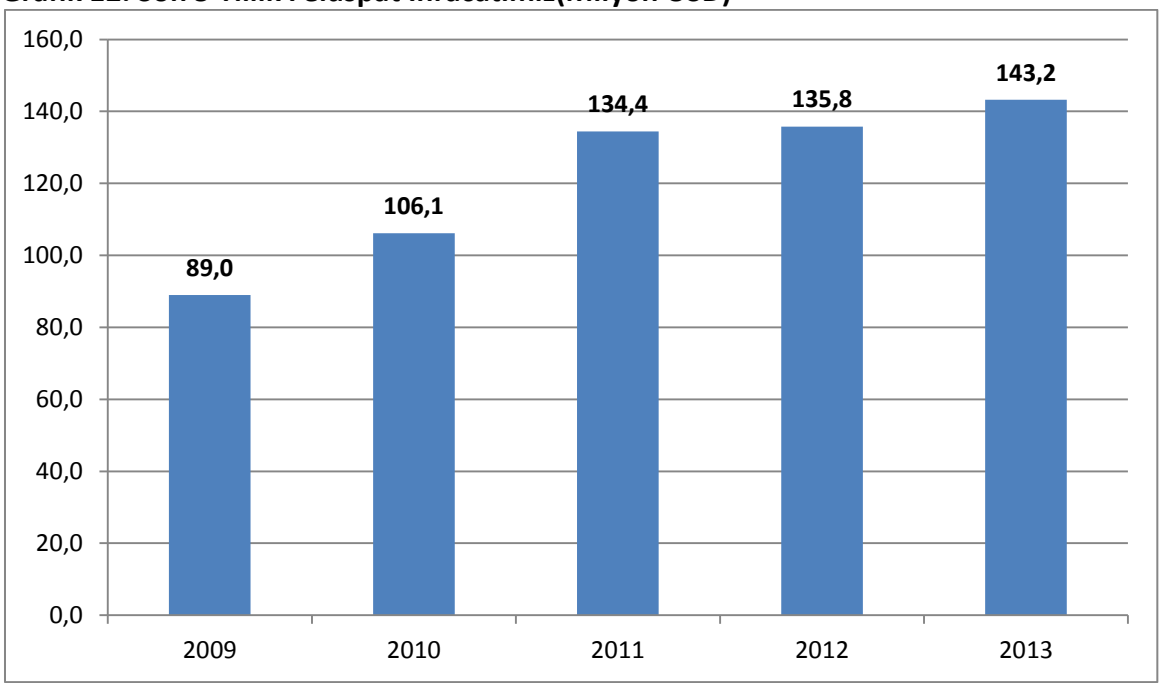

Kaynak: İMMİB

FERROKROM

Ferrokrom ihracatımız 2013 yılında, bir önceki yılın aynı dönemine göre miktarda %37,68 oranında, değerde ise %19,82 oranında artışla 104,2 bin ton karşılığı 135,2 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Hollanda 35 milyon dolar (%334,20 artış), A.B.D. 32,4 milyon dolar (%10,51 azalış), İtalya 9,5 milyon dolar (%31,99 azalış) ferrokrom ihracatımızın yapıldığı önde gelen ülkeler olurken Kanada, İsveç, Belçika ve İspanya diğer önemli pazarlarımız olmuştur.

Grafik 13: Son 5 Yıllık Ferrokrom İhracatımız(Milyon USD)

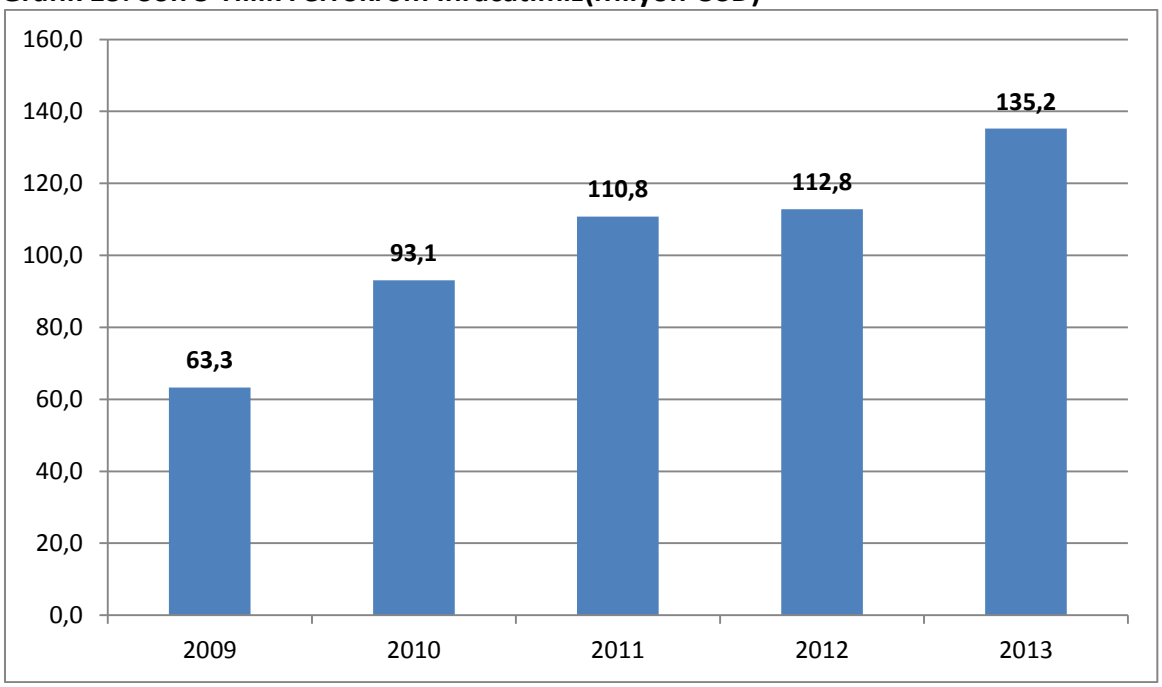

Kaynak: İMMİB

MANYEZİT

Manyezit ihracatımız, 2013 yılında miktarda %11,43 azalış değerde ise %24,36 oranında artış kaydederek, 300,8 bin ton karşılığı 103,4 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Sektörün en önemli pazarı durumundaki Avusturya'ya 53,2 milyon dolar (%40,17 artış), Almanya'ya 10,5 milyon dolar (%19,15 artış) ve Ukrayna'ya 6,3 milyon dolar (%14,09 düşüş) ihracat gerçekleşmiştir.

Grafik 14: Son 5 Yıllık Manyezit İhracatımız(Milyon USD)

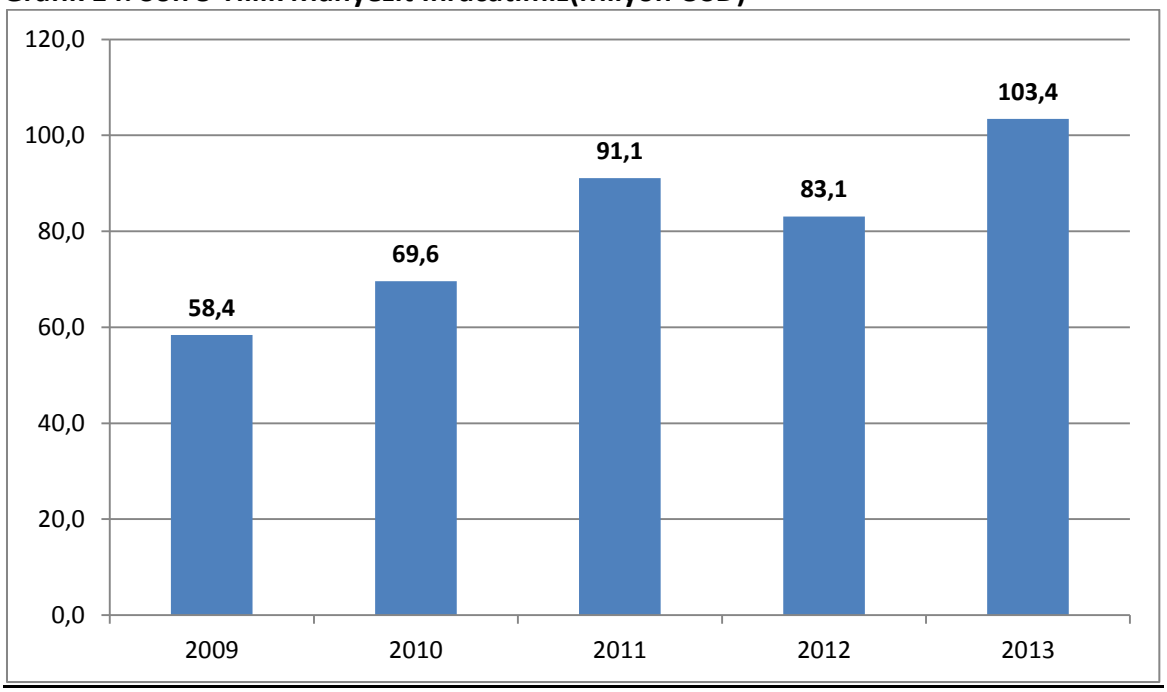

Kaynak: İMMİB

ALÇI TAŞI, ALÇILAR

2013 yılında Alçı Taşı ihracatımız, bir önceki yıla göre miktarda %4,97, değerde ise %11,94 oranında artışla, 913,7 bin ton karşılığı 80,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

Rusya Federasyonu 25,8 milyon dolar (%16,81 artış), Ukrayna 11,1 milyon dolar (%11,24 düşüş), Mersin Serbest Bölge 10,8 milyon dolar (%27,28 artış) alçı taşı ihracatımızın yapıldığı önde gelen ülkeler olmuştur.

Grafik 15: Son 5 Yıllık Alçı Taşı, Alçılar İhracatımız(Milyon USD)

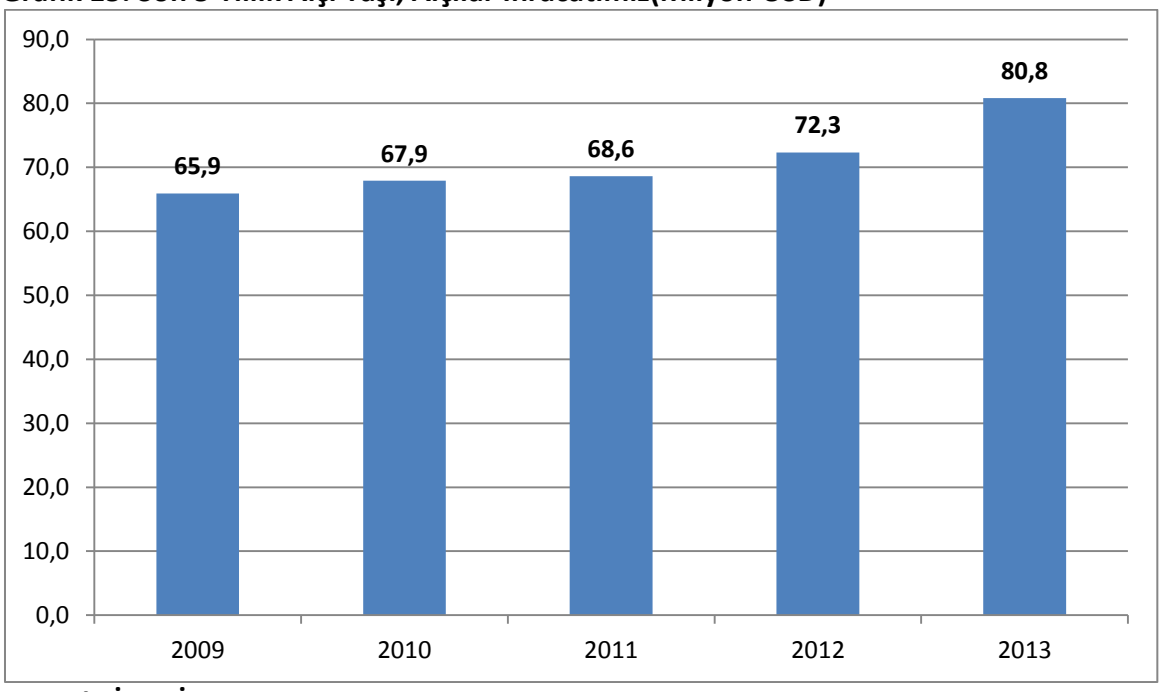

Kaynak: İMMİB

KUVARS, KUVARZİT

2013 yılında kuvars kuvarzit ihracatımız, bir önceki yıla göre miktarda %17,92 değerde de %24,29 oranında artışla, 400 bin ton karşılığı 52,8 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

İsrail 17,6 milyon dolar (%12,1 artış), İspanya 9,7 milyon dolar (%56,08 artış), A.B.D. 8,7 milyon dolar (%55,59 artış) kuvars kuvarzit ihracatımızın yapıldığı önde gelen ülkeler olmuştur.

Grafik 16: Son 5 Yıllık Kuvarz, Kuvarsit İhracatımız(Milyon USD)

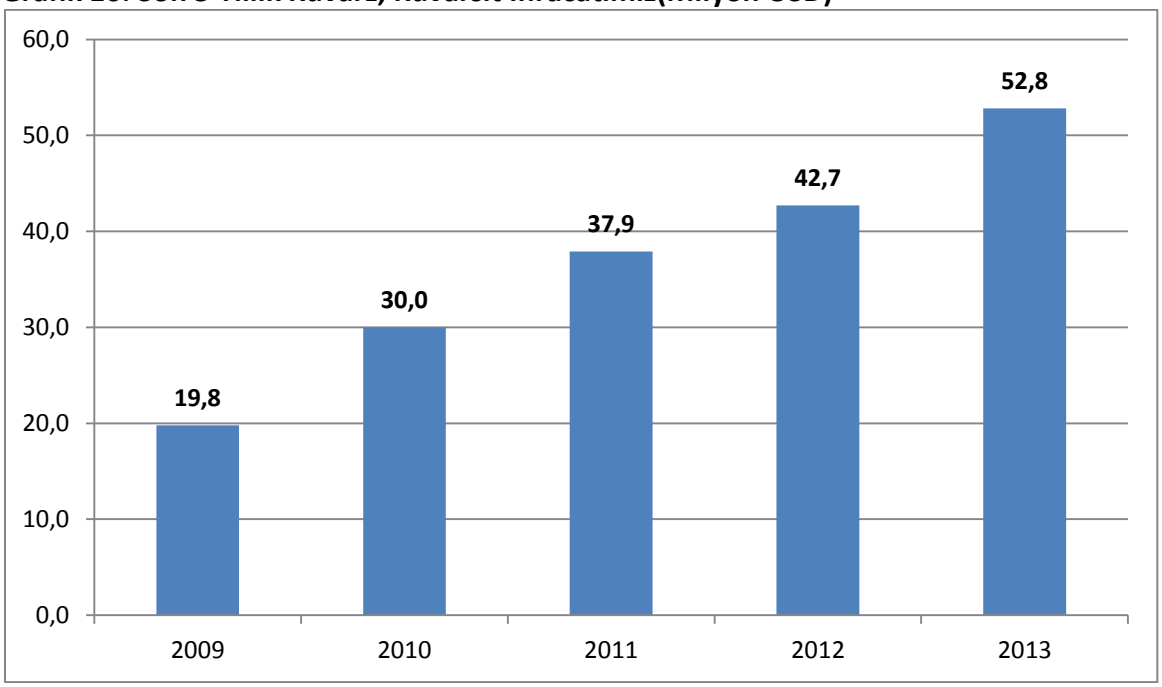

Kaynak: İMMİB